

2 CORINTHIANS

Paul-hu Corinth ekaresia jejëmijade jöhoje.

¹ O asë'e God-are ekaresiae Corinth amore raromarujoho God-ro nimamu Iesu Keriso-are apostle jevë'ëro Paul na'o nosi öe Timothy'o noro niö'iro jemë jejëmiromo God-are aribövi Greece sa'a ioro'iorore raromarujoho jemë'o jejëmijö.

² No nague God nosi Vavuohu'o Bada Iesu Keriso'o huë baeromo ajëmijego maro raromo'irarijego.

Paul-hu huë vavaeni baeromo barëjë'ëro God rajahijade jöhoje.

³ Asë'e God hu mabëheje. Hu nosi Bada Iesu Keriso-are Börömeje o göho hesi Vavueje. Èaho God Vavuoho hu mabëheje. Èhesi bëhoho hu noni vavaenimo avohaje Vavuohoje. Hu sanuamuiromo ajamui avohaje A Börömohoje. ⁴ Huro gövuaje no huë vavaeni bövi bise'o baejamu gövuë'iroho sanuamuego biririvavuajeje èhuro huë vavaeni bövi bise'o baejë'e aribövioho no'o sanuëmijë'oho eni javuoröhego. Sanuëmego jabu'o birire baeröhego. Huhu no sanuamuijadëhi no'o èhi è'oromo a ioro'ioroho sanuëmego mae jëvoröhego. ⁵ Kerisohu baejade èhi jië'e huë vavaeni jovehu ruomanovoromo nosi örire rovajëhi èhi Kerisohu nosi örire bojamuaje biriroho jovëro ruomanovajeje. ⁶ Noehu huë vavaeni baejarue ë hesi bëhoho jemesi jöëni

baejarueje ehuro jemë biririvëvego maro va'irarijego. O God-hu sanuamuego biriri baejarue ë hesi bëhoho gemuohoje. Jemesi jöëni baejarueje noehu baejarue ëhi jië'e huë vavaeni baejë'iroho ehuro biririvëvego baberumi riravo'irarijego. ⁷ Röhu noro uvarueje: Noehu huë vavaeni baejarue gemuoho jemë'o baejarujëhi ëhi noehu biriri baejarue gemuoho jemë'o baejaruje hö uvoromo ehuni uvarueje: Iae mae-ëjo. Jemë iae biririvo'arujëjo.

⁸ Röhu nasi ö mueno'e noehu Asia sa'are raromoromo huë vavaeni baejare jöho no nague jemëro avoho ga'irarijego. Huë gage marijamuiromo ijo'aho rumorëjavuoromo uehoroho barëjavuamu uvareje: Noehu vuovavuo hesi höjo. ⁹ Nosi herovoromo uvareje: Vuovavuo'iröhe jöho court-re majahuijamu hejanovë'e javuajëjo. Ehi herovareje. Röhu ëhi herovare hesi bëhoho God-ro nimadeje noro uehorovoromo uvoröhego: Nosi sivuoho bogo eni javuo'i God-ro vuovë'e aribövioho ajëmego ri'ö'amajëro jië'ëro ehü'ëro hesi huro ajamui'ajëjo. ¹⁰ Sisë döro vuovavuo'i höjadoho God-ro ujuohavuoromo maro ramuadeje. God-hu mare ramuadoho u'emu sisëro javuë'oho maro ramuo'ë'e. No hesi örire mae uehorovoromo uvarueje: U'emu sisëro javuo'iramu röhu maho maro ramuo'ajëjo. ¹¹ Jemëro ajamuiromo nosi jöëni God ua'iramu huro iae ëhi ajamui'ë'e. Ae aho'obëhe ëninami'iramu nosi örire huë baejavuoromo ajamui'ë'e. Ehuni ae aho'obëhe nosi jöëni hesi

örire mabêhe uaruomo'ë'e.

Paul-hu Corinth amore va'i uëromo röhu bogo va'ade ë hesi jö bëhi Paul-hu majëhijadohoje.

¹² Ave jöho no uehorovoromo nimoroharueje. Herovoromo uvarueje: Iae mae-ëjo. God-ro ajamuego no bogo ma-döëremuoho muoho vae'i nosi dë vövöbajo'o uhohu'o ma-va'orahoro a jabesi örire röhu jemesi örirohu'o vaejëvarue höjo. Bogo aehu ëma uvaruoho: Simano ma'e uehore hö uvaruoho bae'i a'i God-hu huë baejavuoromo bojamuaje darugoho ëho no baeromo muoho vaejarue höjo. ¹³ Ëhesi bëhoho jemëhu sama'e adahoromo mae hejaruje jöhemu no jajivarueje. ¹⁴ Jemëro nosi bëhoho ma-bisemu hejarujeje röhu na nege jemë he avohoromo uvo'irarijego: Bada Iesuare majaho rue'iramu Paul-mëhu nosi jöëni nimorohë'i uehorovo'iröhëhi noehu Paul-mesi jöëni ëhi nimorohë'i uehorovë'o ho iae mae jio'a'ajëjo.

¹⁵ Iae na mae uehorovoromo uvodeje: No ëhi mae garorovarue hö uvodohuni ëhuni uvodeje: Naro jemesi örire urimo ö'ejöjo ëhuro vae niö'i ö'ego huë mae bae'irarijego. ¹⁶ Urimo ö'oromo jemesirire hiromo Macedonia sa'are va'ejöjo. Macedonia va'oromo vuono bu'öromo jemesi örire röhu maho ö'ejöjo. Ö'iramu jemëro bövie bise'e ajemiromo remö'ö'iramu na mae va'oromo Judea sa'are hi'ejöjo. ¹⁷ Na ëhi ë'iro uehorovodeje röhu bogo ö'odeje. Ëhuni nani jemë ëma uvaruje: Nörö sareri'e aëro jië'ëro bogo rovade höjo. Nani ëhi uvaruje röhu na bogo ëhi jië'e aho jeve. O naehu ëhi ëhi ë'irode

muoho uehorovë'oho bogo nasi sinohemu uehorovoromo jöho huotohuotovoromo uëvajeje: Io'ajo. Iae na ë'ejö uëvë'i uëvajeje: Bogajo. Na bogo ë'ejöjo. Na bogo ëhioho jöho huotohuotovoromo jövajeje. ¹⁸ God-hu bogo uehore gö gö bae'i ma-gemu uehorovajëhi no'o jemë jö majëhijaruoho bogo uëvarueje: Io'a uëvë'i boga uëvarueje. ¹⁹ Èhesi bëhoho God-are Harihe Iesu Keriso-are jöho noro baeromo jemë majëhijareje naro Silas-ro Timothy-ro. Noehu jö majëhijare aho Keriso hu bogo uvë'eje: Io'a uvë'i uvë'eje: Bogajo. Keriso bogo ëhioho uvë'eje. Al'i Kerisohu diehi ajamuiröhego God-hu uavadëhi huro io'a gemu uvoromo ëhi ëhi ajamuibe rovë'eje. ²⁰ Keriso bogo rovade majare God-ro mae uvobe rovadeje: Naro nasi aribövioho ëhi ëhi mae vaejëvo'ejöjo. Mae vaejëvo'ejö uvë'ego Kerisoro uvadeje: Io'a uvoromo God-hu uvade mu maho vae barëjë'eje. Èhuni Keriso-are ihoro noro God-are örire uavarueje: Jaehu mu vaejahuo'i mae uvanëhi Kerisohu ëhi vaejahuadoho iae mae-ëjo. Iae mae-ë uavaruohuro ëhuro God-are ihoho börömeje. ²¹ Röhu no jemë'o gemu mae baejavuoromo Keriso'o gemuore ioro'ioremu bimuvavuoromo hesi mure bamavuade aho iae God-je. ²² Huro no hesinö ioro'ioremu baejavuoromo hesi Aru'ahoho nosi dë vövöbajö'ere bojamuijë'eje noro uvoröhego: Hu aevoromo hesi Aru'ahoho suvuore bojamuijë'ëro ëhu'ëro hesi suvuoro vituohu'o ijonö iae bojamui'ajëjo. God-ro ëhi ioro'ioremu ajamuijë'eje. Èhi jië'ëro na'o bogo jöho huotohuotovoromo jövajeje. Amo

bogo ehunioho ö'i uëvodoho vuonugo'i hijodeje.

²³ A'i ave jöho God-ro ge'ego na mae jöve. Naehu Corinth amore ö'ie'oromo vuonugode hesi bëhoho naro ö'oromo i'ue bojëmego baejöëni ehuni bogo ö'odeje. ²⁴ Iae na i'u bojëmi'irode jöho uëve röhu nosi mu hesi bëhoho bogo masijoho riravoromo jemesi öriroho darugo'e jöhuremu bojëmiromo uë'iröhëro: Ehi ehi God mae uehorovohëjo. A'i no jemë'o havoromo ajëmijarue ae javue jemë dë sasohëvonövoröhego ë hesi bëhoho jemë iae eni biririvoromo God mae uehorovarujego.

2

¹ Amo ö'ie'oromo vuonugo'i hijode hesi bëhoho naro nasi uvodeje: Na bogo röhu maho ö'oromo i'uoho huë vavaenoho bojëmi'ejöjo. ² Na jemesi örire i'u huë vavaeni bojëmijë'oho rahumëro na huë maho bojemi'ëlö. Jemëremu huë maho bojemi'ibejarijoho röhu huë vavaene jëvo'ibejo aho bogo huë maho bojemi'ibejarije. ³ Na bogo vejö'oho ö'irögoro a'i urimo jemëhu avo'avoho uehorovo'irarije jögoru jajivoromo nugö'öjode hesi bëhoho na bijönegadeje ö'oromo jemesi mu sisë garomo huë vavaeni bae'irodoho. Jemesi jöëni huë maemu baejë'oho iae maeje. Ehuni huë vavaeni jemesi jöëni baejë'oho na bijönegamu suri surioho jajivodeje. Ehesi bëhoho naro jemë ae aho'obëhe mae uehorovëvoromo uvodeje: Jemë'o na'o mu mae gemuoho nimo avohoromo ehuro huë mae baejarue höjo. ⁴ Röhu na jajivodevare huë vavaene böröme baejë'i nurunurumë'i

sisë maro nivë'i jemesi örire jajivodeje bogo ëhuro jemë huë vavaenoho bae'i a'i gal'irarijego naro jemesi örire uehorovëvo avohaje jevego. Iae ëhuni jajivodeje.

Mu sisë vaejade a hesi sisë Corinth ariböviehu uehorovoromo vuonugo'iröhego Paul-hu uëvade jöhoje.

⁵ Röhu huë vavaene nasi örire barovade aho hu bogo nasi öriroho ë'i a'i ekaresiae ae aho'o jemesi örire ma-bisemu huë vavaene barovanovadeje. I'u jö uë'irodoho na bijönege. ⁶ Jemë ae aho'o ë a i'u bojamarijoho iae eni jië'jeje. ⁷ I'uoho mino'e bojami'i hesi sisë uehorovoromo vuonugoromo ma-ajamiromo biririvo'iröhe jö ma-sanu'oho majahire. Jemë bogo ëhi ë'ë'oho nani hu huë vavaene böröme bae'iramu jovëro ruomoromo taemanovo'ë'e. ⁸ Ëhuni na nege jemëhu hu huë baejarujoho röjahi avohego hu garöhego. ⁹ Rabëni na urimo jöho ave hesi bëhohuni jajivodeje gë'irodëro jemë nasi jöho aho'o ejehë'e jëvego o bogo. ¹⁰ Ae rahuare sisë jemëhu uehorovoromo vuonugë'oho na'o gemuoho ë'ajeje. Mu sisë rabe na uehorovoromo vuonugodoho mu sisë uehorovoromo vuonugo'irode jië'oho Keriso-are nuniro namiromo jemesi jöëni na uehorovoromo vuonugë'e jeve ¹¹ Satan-ro sareramuiromo baejavuojöëni iae no hesi sareri sareri'e muoho mami'e gavaruëro jië'ëro.

Paul-hu Troas amore hiromo nurunurumade jöhoje.

¹² Röhu naro Troas amore va'odeje Keriso-are jö maho majëhi'irodëni. Va'oromo gavodeje

Badaro nasi mu öroho mabêhe jioveh'e jiamu. ¹³ Èhi jiamu ga'irögoro röhu gavode nasi öho Titus jemesirire ö'adoho bogo rovê'e jiamu gagorovo uehore böröme baejodeje. Uehore böröme baeromo amo rajoho jejëmiromo rëmo va'odeje Macedonia sa'are va'ië'ëro.

No Keriso-are gemuore javuë'ëro mu sisë huë vavaene ruahö'öjarue jöhoje.

¹⁴ Röhu no God mabêhe ua'ejo. Rabëni Kerisoro mu sisë'o no'o ruahö'öjavuë'ëro jië'ëro ëhu'ëro God-ro uvajeje no Keriso'o gemu mae javuajë uvoromo söjavuo ujuoho va'ego nimorohë'i jijiharueje. Èhi'oromo huro Keriso-are jöho no bojamuij'ëro noro ae majëhibe va'ego ridi mabëhëro rumorovanovobe va'ajeje. Rumorovanovobe va'ego aëro heruomajeje God ëhi jië'e ae jiajoho. ¹⁵ Noro Keriso-are jöho ëhi baeromo jijihëgo God-ro uvajeje: Èho Kerisoro nasi örire ridi'e suvure bojemijanovajë uvoromo vuëvajeje. Vuëvego no Keriso-are jöho ridi manö'e baeromo va'ego mare va'iröhe o sisëre va'iröhe ariböviohuro heruomajeje. ¹⁶ Sisëre va'iröhe ariböviohuro Keriso-are jöho bogo ejahego ë jöhuro ridi sisënö'e ridëmege sisërëjëvo hesije. A'i mare va'iröhe ariböviohuro heromo ejahego jöhuro ridi maëro i'ovëvanovego ëhuro maro raromo hesi jëve. Asë'e ëhi jië'e mu börömo vae'iröhoho rahuo eni javue. ¹⁷ Ae göehu göehu aho'obêhe ë'aruëhioho no bogo ëhioho sarerëmiromo uëvarueje: No eni javuajëjo. Èhi jië'e ariböviohuro ijo bajemu uehorovoromo God-are jöho sareri sareri'oho majëhibe jijiharueje. Iae ëhuni uvarueje: No eni javuajëjo. Röhu no bogo

ëhioho ë'i a'i uhohu'o maemu javuego God-ro uövuë'ëro Kerisohu nimaje muohemu vaeromo God-are nuniro atarueje.

3

Paul-mëhu God-are jögoru i'o hesi mu vaejarue jöhoje.

¹ Ëjöho garomo nani jemëro ëma uvo'a'aruje: Paul-ro hesi arijo'ëro hesi ihohu'o hesi aribövi jabesi ihohu'o mami'e nigemadoho röhu maho ëma nigemoromo ë'ajëjo noro uvoröhego: Paul-më God-are mu vae'iröhoho eni jëvajëjo. O ëma uvo'a'aruje: A ioro'iorehu nimiruëhi Paul-mëro nimiruëjo jabesi mu eni jiaje jöho ae göëro jajivego no suroho garomo uvoröhego: Paul-më eni jëvajëjo. O noro Paul-mesi jöho jajivego a ioro'iorohuro suroho garomo uvoruomoröhego: Paul-më eni jëvajëjo. Nani ëhi uvo'a'aruje röhu nomë bogo ëhi jië'e suri surioho nimö.

² Ëhi jië'e suri suriohu'o röromo iae jemë jëve. Kerisoro jemesi ihoho nosi dë vövöbajo'ere jajivahuë'ëro ëhu'ëro no jemesi örire börömo mae uehorovëvarueje. Börömo mae uehorovëvaruëro javuë'ëro ëhuni uvarueje: Nosi mu eni jiaje jö jajivë'e suroho bogo naguajëjo aëro adaho garomo uvoröhego: Paul-më mu mae vaejarue höjo. Ae aho'o suroho bogo adaho ga'i a'i jemesi muohuremu garomo uvoruomö'ë'e: Corinth ariböviehu mu mae vaejarue hesi bëhoho Paul-mëro eni ajëmijë'ëro ëhu'ëro ë'aruëjo. Ëhuni Paul-mesi muoho iae eni jiajëjo. ³ Iae ae aho'obëhe gavö jemë Kerisohu jajivade suri surire jöho

va'ene jëvo'ego. Èjõho noro bõ'areje. Röhu Keriso jõho bogo barigoho jajivo'i a'i God darugo bojamuaje a hesi Aru'ahohuro èhuro jajivë'eje. O Moses-hu God-are jõgoru munë hitahi dõre jajivadëhioho bogo èhioho rori'oho munë dõroho jajivo'i a'i jemesi dë vövõbajo'ere jajivë'eje.

⁴ Noro èhi ajëmijë'ëro Keriso-are mu jemesirire jiajohuni èhuni God-are nunire riravoromo Keriso-are jõëni biririvoromo uehorovoromo uvarueje: Jemë noehu mu vaejarue suri ma va'ene jëvãjëjo. ⁵ Bogo nosi simanohuro darugohuro God-are mu vae'irõhoho no eni javuo'i a'i hesi God-ro avohavuë'ëro èhuro eni javue. ⁶ Huro no avohavuë'ëro èhu'ëro no hesi jõgoru i'o hesi õroho avoho røjëhi'irõhoho no eni javue. Èjõgoru i'oho bogo jajivë'e jõgoroho jio'i a'i God-are Aru'ahehu bojamuaje jõgorohoje. Jajivë'e jõgoroho ahoromo vuovarueje. A'i Aru'ahohuro i'ovavuaajeje.

⁷ Munë hitahire sehoromo jajivë'e jõgoru è hesi muoho rovego aëro è jõho ahoromo vuovajeje röhu è jõgoru barovade majare evare God-are aji bõrõme a nunire rovadeje. Rueromo vuorõvobe va'adeje röhu Israel rajoho Moses-are nu ano'o hesi ajoho bogo ga avoho'i ma-ga burutimoromadaje. ⁸ Èhuni biririvoromo uvo'a'anue: God-are Aru'aho hesi muoho rovë'ëro èhu'ëro è mu hesi ajohuro aji mamioho iosiramiroho bogo bise'o vadu'oho ruenõvo'ajëjo. ⁹ Jõgoru mami hesi muoho rovego aëro heromo è jõho ahoromo jõ sisë God-are nunire baejarueje. Röhu è hesi muoho aji'e

jiadeje. Ëhuni biririvoromo uvo'a'anue: Jögoru i'lo hesi muoho rovego aëro ë jöho ejego jabesi jö sisëho barëjêhajëro jië'ëro ë mu hesi ajohuro mu mami hesi ajoho iosiramiro mo bövi mae höjo. ¹⁰ Aji mamioho börömo ajivadoho jaruvoho bogojianove aji i'ohuro rueromo börömo mae ajivoromo ruahö'öjê'ëro. ¹¹ Vuorövole va'oröhe muoho iae aji'e jiadeje. Ëhuni biririvoromo uvo'a'anue: Ioro'io remu jioröhe mu hesi ajoho börömo mae höjo.

¹² Mu i'ehu ioro'io remu gemu jioröhego dë sasohoromo uvaruohuni ëhuni no biririvo avohoromo jöho ma-samae majêhijarueje. ¹³ Samae majêhiromo Moses-hu hesi aji gurihijadêhioho no bogo êhioho nosi aji'e jöho gurihijarueje. Ëhesi bëhoho Moses-ro hesi nu ano'oho niögëro riogivorovoromo gurihijadeje Israel rajoho jaburo bogo muebe'öromo garöhego ajoho vuorövo va'oromo barëjego. ¹⁴ Röhu Israel rajoho hia'i biririro jabesi simanoho sisêrêjêhadeje. Jaruvohu'o ëhi gemuohoje. Jögoru mami adahamu hejë'iroho Moses-hu hesi nu ano'o hesi aji riogivorovadêhi jabesi uehoroho ëhi riogivorovobe rovê'ejö. Ëhesi bëhoho jabumë Keriso bogo ma uehorovarueje röhu huro gemuëro riogivahuajoho jiovahuajeje. ¹⁵ Io'o. Jaruvohu'o Moses-are jögoru adahê'iroho jabesi uehoroho riogivê'e maeje. ¹⁶ Röhu jabumë ae rahu huotorovoromo Bada mae uehorovê'iroho evare uehoru riogivêhadoho iae jiovêho'ê'e. ¹⁷ Röhu Bada hesi bëhoho God-are Aru'ahoho uave. Badare Aru'ahëhu

dinö'e dinö'e jië'iroho öri mare jijihö'iröhoho iae jiovahuë'eje. ¹⁸ Ehu'ëro jië'ëro no Christian ae aho'obëhe nosi nu ano'oho bogo riogivahuë'ëro majaehu aririre bijiohego gavaruëhi ëhi Badare ajoho aririro gavanovoromo ëho uehorovo avohoromo gorosovoromo hu jiajëhi ëhi javuobe hesi ajoho gö'o gö'o baebe va'arueje. Badaro ëhi ajivavuajeje. Bada hesi bëhoho God-are Aru'ahoho uaromo ë'e.

4

Aji mu mabëhe baejë'ëro ëhuni Paul-mëhu biririvoromo mu vaejare jöhoje.

¹ Ehi jië'e aji'e muoho God-ro noni vavaenimoromo bojamuijë'eje. Ehuni bogo u'uhoromo vuonugo hesi javue. ² Gurihijë'e javoji'e mu sisëho bijönaguego bogo vaejarueje. Sareri'e muoho bogo vaeromo God-are jöho huotuhuotovoromo majëhijarueje. A'i God-are jö maho sama'e huruoho majëhiromo hesi nunire riravoromo mue vaeromo nosi arijo'arije ae aho'obëhe röjahirovarueje jabesi uhure uehorovoromo uvojöro: No ma-mae javuajëjo. ³ Keriso-are jö maho noro iae sama'e majëhijarueje röhu ë jö hesi bëhi tugohëhë'oho sisëre va'iröhe aribövi jabesi örohemu tugohëhë'eje. ⁴ Ehesi bëhoho Keriso bogo ma uehorovarue aribövioho ave sa'a hesi börömohuro jabesi uehoroho tugohëhë'eje jö ma hesi ajohuro ajivëvego Keriso-are ajoho garuomöjööni Keriso hu God jiajëhi ëhi jië'ego. ⁵ Bogo nosi jöho majëhi'i a'i ae majëhiromo

uëvarueje: Iesu Keriso hu Bada höjo. Nomë Iesuarë jöëni jemesi mu vaejèharue aribövie javuajëjo. ⁶ Keriso-are jö majèhijarue hesi bëhoho ni'l'ivadiroho God-ro uvade höjo: Ramoramoho ajivëjo. Èhi uvade ahuro nosi dë vövöbajo'oho ajivavuadeje noro hesi aji mahemu Keriso-are nu ano'ere garuomoröhego.

Paul-mesi sino haho'e u'uhëvadeje. Huë vavaene baejareje röhu God mae uehorovë'ëro biririvoromo mue vaejareje. Èhesi jöhoje.

⁷ ÈGod-are aji maho nosirire u'uhë'e rama gagore jianovajeje èhuro noro garöhego daruge aho'o bogo nosirehu jio'li hesi God-are örire jioromo rovego. ⁸ Majae èhi huë vavaene böröme bae'li arijarueje. Röhu bogo ijumavuo barëjë'eje. Öre nahoromo uehore gö gö bae'li arijarueje. Röhu öroho iae birohæruje. ⁹ Ae aho'obëhe sisë vaejavuoruomajeje. Röhu God bogo vuororamuujë'eje. Aëro anaguo'li arijarueje. Röhu bogo ma anaguë'eje. ¹⁰ Iesuhu vi'ehi baeromo guomadëhi majae èhi no'o sa'a sinore èhi vi'ehi baeromo vuovo'ië'obe va'arueje God-ro nimë'ëro noro garöhego Iesuarë darugoho nosi sinore jiego. ¹¹ Majae èhi ave sa'are raromaruevare evare Iesuarë jöëni vuovo'iröhëro raromarueje God-ro nimë'ëro noro garöhego Iesuarë darugoho nosi sa'a sinore jiego. ¹² Èhu'ëro jiël'ëro noehu Keriso-are jö majèhijaruoho vuovo öriro muoho vae'li a'li jemë ë jöho heromo i'ovo örire jëvajeje.

¹³ Röhu God-are surire jajivoromo uövüë'eje: Na mae uehorovode höjo. Èhuni jöho jövode

höjo. Ëaehu jajivadëhi no'o ëhi gemuoho mae uehorovë'e raromarueje. Mae uehorovoromo ëhuni jöho atarueje. ¹⁴ Atarue hesi bëhoho no garomo uvarueje: Bada Iesu ajamamu ri'öjade aho God-ro no'o ëhi ajamui'iramu ri'ö'ejarëjo Iesu'o gemu mae javuël'ëro. Ri'ö'iramu jemë'o gemu mae hesirire söjavuo va'a'ajëjo. ¹⁵ Ëmuoho aho'obëhe nosirire rovaje hesi bëhoho ëhuro God-ro ae aho'o huë baeromo ajëmiromo dë vövöbajo'e huotovëhobe va'ego ae aho'o hu rajahi avohego hesi ihoho dö maro jioröhego.

¹⁶ Ëhuni no bogo u'uhoromo muoho vuonugo hesi javue. Nosi sino haho'o ho sisërëjavuobe va'irögoro a'i nosi aru'ahoho majae ëhi i'ovavuobe va'ajeje. ¹⁷ Nosi huë vavaenoho ma-bisemu baeromo ma-burëro barë'iröhoho jio'i röhu ë huë vavaenohuro ëhuro ijönö aji mamabëhe ioro'ioremu bae'ejo. Huë vavaenoho ma-bise'ego bogo uehorovo'ejo. A'i ajoho börömo mae jio'ë'e. ¹⁸ Nunehu ga'amaruoho bogo nuroho vae'i a'i nunehu bogo ga'amaruoho nuro vaejë'e raromarueje rabëni hesi bëhoho nunehu ga'amaruoho ëho majae ma-bunemu jioromo barë'i a'i bogo ga'amaruoho ëho jiemu jio hesi jië'ego.

5

Vuovavuë'oho no maro raromo'iröhe jöhoje.

¹ Iae no garomo uvarueje: Nosi sa'a sinoho ma-jahuri raromarue javu va'ënoho ëho sisërë barëjë'oho God-hu nugahuade javu maho nosi

jio'a'ajëjo. Bogo aho övoho avoho'i hesi God-ro bamahuë'e höjo noro ëho baeromo ö'idöre ioro'ioremu raromo'iröhego. ² Avevejö'oho vavaenimoromo hara'uë'i muebejarueje ö'idöre jiaje javuoho baeromo ëhuro niögunö'e aegorovo'iröhëni. ³ Niögunö'e aegorovë'oho bogo niögu rumo'oho ëma raromo jijihanovo'ejo. ⁴ Sa'are ma-jahuri raromarue nosi javuore raromaruevare evare vavaenimo avohoromo hara'uarueje. No vavaenaguaje hesi bëhoho bogo niögu mamioho boremi'ö'i naguajohunioho bogo ëhunioho vavaenimo'i a'i God-hu bojamui'iröhe niögu i'ohuro döre aegorovego ëhuro raromemu raromo'iröhe muohuro sisërëjavuobe va'aje muoho ruahö'öjego barë'i i'e javuoröhego. Ëhuni vavaenimarueje. ⁵ Röhu hesi God-ro no avohavuadeje noro ëhi i'e baeröhego. Avohavuoromo hesi Aru'aho maho suvuore bojamuijë'eje noro uvoröhego: lae mae-ëjo. Hesi Aru'aho bojamuijadëhi suvuro vituoho ëhi bojamui'iramu ma-mabëhe bae'ëjarëjo.

⁶ Ëhuni majae ëhi no dë sasohoromo biririvarueje. Rabëni no gavaruoho nosi sino haho'ere raromaruoho ëhuro Bada'o gemuoroho bogo raromarueje. ⁷ Bada mae uehorovoromo raromo jijiharuoho bogo hu garomo ëhioho ë'arueje. ⁸ Amo noro dë sasohoromo biririvarueje. Dë sasohoromo biririvë'i uvarueje: Nosi sinoroho bogo raromo'i Bada'o gemu mae raromë'oho ëho iae maho höjo. ⁹ Röhu no sinore raromë'oho o bogo raromë'oho ëho bogo uehorovo'i a'i nosi uehoroho ë gemu bamarueje noro muoho

avoho vaejego Badaro göromo nimorohoröhego.
¹⁰ Huhu nimorohoröhego vaejarue hesi bëhoho
 no ae aho'obëhe Keriso-are nunire riravo'ejo no
 ae gemu gemu sinehu raromoromo mu mae o sisë
 vaejarue ëhi jië'e manaho baebe va'iröhëni.

*Kerisohu no buore vaejavuoromo God-are
 gemuore bamavuade jö Paul-mëhu a majëhinövare
 jöhoje.*

¹¹ Hesi nunire riravo'iröhohuni ëhuni Bada
 juhuonamiromo a jabesi simanoho huotovëho
 gavarueje jaburo hu mae uehorovoröhego. No
 ëhi mae ë'aruoho God-ro no gö barëjë'eje. Röhu
 na uehorovoromo uve: Nani jemë'o jemesi dë
 vövöbajo'ëro ma-va'orahoro gövuaruje höjo. Ëhi
 jië'oho iae na nege. ¹² Noehu mae ë'ego God-
 hu gövuaje jöho uëve röhu nadi uvore: Paul
 hesi arijo'ëro hesi ihohu'o hesi aribövi jabesi
 ihohu'o mami'e nigemadoho röhu maho ëma
 nigemoromo ë'ajëjo noro uvoröhego: God-
 are mu vae'iröhoho eni jëvajëjo. A'i ë jöho
 jajivode hesi bëhoho ëhuro jemë nosi jöëni
 nimoroho'irarijego. Nimorohoromo he'irarije
 aehu nosi jö sisë atoruomamu hejë'oho jö mana
 uë'irarijoho jemesi örire jioröhego. Nosi jö sisë
 atoruomaje aribövioho dë vövöbajo'oho bogo
 nimorohë'e ato'i a'i ma-sinoremu nimorohë'i
 atoromo nosi jö sisëho atoruomajeje. ¹³ Aehu
 uvaruoho: Paul-mëro simane sisërëromo muoho
 vaejarue hö uvaruoho no God-ni ëhi jië'e
 muoho vaejarueje. O simano mae javuego mu
 vaejaruoho ëho jemesi jöëni ëhioho vaejarueje.
¹⁴ Ëhesi bëhoho Kerisoro no dë vövöbajo'e aho'o

uehorovavuaajeje. Ëhuremu no uehorovoromo bogo nosi jöënioho a'i God-are o aribövi jemesi jöëni uehorovoromo muoho vaejarueje. Iae no uehorovoromo uvarueje: Ae gemuëro ae aho'obëhëni guomade höjo. Urimo ae aho'obëhe no mu sisëmu uehorovaroho röhu Kerisohu guomadohuro ëhuro ae aho'obëhe no'o ëhi vuovavuanovamu nosi mu sisëho barëjahuële höjo. ¹⁵ Kerisohu ae aho'obëhëni guomade hesi bëhoho no ave sa'are raromarue ariböviohuro ijönöho bogo nosi sinemuoho uehorovoromo raromo jijihoi noni guomoromo ri'öjade aho uehorovoromo raromo jijihoi'iröhego. Iae ëhuni hu guomade höjo.

¹⁶ Ëhi jië'ëro aehu uehorovaruëhioho no ijönöho bogo ëhioho uehorovoromo uvo'ejo: Ëaho mae o sisë höjo. Urimoho aehu jabesi ma-uehorovaruëhi no'o ëhi uehorovoromo uvonövareje: Iae Keriso ëhi ëhi jië'e ae höjo. Röhu jaruvoho no bogo ëhioho uehorovarueje. ¹⁷ Ëhu'ëro jië'ëro ae rahu Keriso-are ae gemuoho javuë'oho no i'e javuajeje. Mu mamioho barëjahuo'i mu i'e rovë'eje. ¹⁸ Ëmuoho aho'obëhe hesi God-ro avohahuadeje. Huro Keriso nugö'öromomo ëhuro buore vaejavuoromo hu'o no'o aevoromo maro raromareje. O mue bojamuadeje buore vaejavuade jöho majëhijego aëro heromo ejahoruomoröhego. ¹⁹ Jöho aviëhije. God-ro Keriso-are dë vövöbajo'o uhure jioromo mue ajamiromomo ëhuro ae aho'obëhe nosi sisë hesi i'uoho bogo uehorovahuo'i buore vaejavuade höjo. Buore vaejavuoromo buore

vaejavuade jöho bojamuade höjo noro majëhibe jijihoröhego. ²⁰ Èhu'ëro jië'ëro no Keriso'o rōromo jō majëhijarue aribövie javuë'ego God-ro jöho bojamuiromo uövuego no ae dinëmarueje. Keriso-are jöëni ae uëvarueje: Buore vaejavuade jöho eromo God'o gemuoro huë mae raromohëjo. ²¹ Keriso hu mu sisëho bogojiadeje. Röhu God-ro nosi sisëho hesi örire bojamamu baejadeje ëhuro no Keriso-are ae gemuohuro javuë'ëro God-ro nosi ihoho avohavuego hesi nunire ma-mae riravoröhego.

6

¹ No God'o gemu mae mue vaejaruëro javuë'ëro no naguaje jöho jemesi örire majëhi'irögoro ë'ö jemëro ëhi ë'iririjego. God-hu huë baeromo bojëmade jō maho mu maho nadi ëma baeromo boremi'ö'i ma-avoho ma'enore. ² God-are surire jöho jajivoromo ëhi uvë'eje:

God naehu huë baejëvo'irode majaho rovamu evare na jemesi jöho ejëhode höjo.
Jemë maro bamëvo'irode majaho rovamu evare na ajëmijode höjo.

God-ro ëhi majahuijadeje. Röhu ë hesi bëhoho gare. God-hu huë baejëvo'i uvade majaho jaruvoje. Maro bamëvo'i uvade majaho jaruvoje.

³ Paul na'o nasi ariböviohu'o noehu God-are mu vaejaruoho ë muoho iho sisë hō uvë'oho no bijönague. Èhuni nosi muoho bogo sisë'ioho vaejarueje aëro ëho garomo sisë'i uehorovoromo rireromojöëni. ⁴ A'i God-are mu vaejarue ariböviehu ë'aruëhi ëhi mue aho'o a nunire avoho vaejarueje. Huë

vavaene mu sisë gö gö rovë'oho biririvo avohoromo riravarueje. ⁵ Aehu hisuebijavuë'oho savoji gagore io'amavuë'oho muorovamui'juhijavuë'oho ma-biririvarueje. Noehu i'u'e mu vaejë'oho röho dere bogo momorö'öjë'oho i bogo ue'ahë'oho ma-biririvarueje. ⁶ Biririvoromo mu mahemu uehorovoromo Keriso-are jöho mae garomo a jabesi mu sisëho ma-ga taemoromo ae huë baejëvoromo God-are Aru'ahoho baeromo ae dë vövöbajo'e aho'o uehorovëvoromo ⁷ God-are jö maho majëhiromo hesi darugoho röjëhijarueje. Ëhi'oromo God-are mu vaejarue ariböviehu ë'aruëhi no ëhi a nunire mae vaejarueje. Mu mae vaeromo ëhuro Satan-hu no'o muorovë'oho övo göhuro tugohë'i övo göhuro mana muorovamijarueje. ⁸ Aëro rajahuinövo sivaguonövarueje. Nosi ihoho ba'obuenövo ba'ojiomonövarueje. Aëro ma-uvarueje: Paul-më sareri'e aribövie jëvajëjo röhu ma-jö maemu atarueje. ⁹ Aëro uvarueje: Paul-më iho rumo'e aribövie jëvajëjo röhu ae aho'obëhe nosi ihoho iae heruomajeje. Aëro uvarueje: Vuovëvo'ië'ajëjo röhu bogo vuovo'i iae biririvoromo raromarueje. Aëro uvarueje: Sisëni i'uoho baejarue höjo röhu bogo vuovavuajeje. ¹⁰ Aëro uvarueje: Huë vavaene baejarue höjo röhu majae ëhi nimoroharueje. Aëro uvarueje: Bövi bise'o rumo'e jëvajëjo röhu noro ae aho'o ajëmijego Keriso-are bövi bise'o maho baejarueje. Aëro uvarueje: Rabe rabe bogojëvajëjo röhu bövie bise'e aho'o nosi örire eni jïë'eje.

¹¹ Corinth amo rajomë nosi simanore dë

vövöbajo'ere jöho ma-sama'e huruoho majëhijë'e javue. Nosi dë vövöbajo'e aho'o jemesi örire bojëmijë'e javue. ¹² No jemesi öriroho bogo uehorovëvoromo vuonugë'e jemëro nosi örire uehorovavuoromo vuonugavuanovë'e jëve. ¹³ Vavuehu aboji harihu'e jö majëhijaruëhi ëhi naro jemë uëve: Jemëro mana ëhi dë vövöbajo'e aho'o nosi öroro bojamuirëjo.

Christian ariböviehu God rumo'e aribövi jabesi uehoro bogo baeromo jabu'o bimuvorovo'iröhe jöhoje.

¹⁴ God bogo ma uehorovarue ariböviohu'o gemuoroho nadi bimuvoromo uehore gemuoho baere. Jabesiroho hahagu jio'i jemesiroho hahaguje. Na mu mahu'o mu sisëhu'o mu gemuohoje o hahagu hahaguje. Hesi hahagu hahaguje. Na ajohu'o ramoramohu'o gemuohoje o hahagu hahaguje. Hesi hahagu hahaguje. ¹⁵ Na Keriso'o Satan'o jöe gemuoho uehorovarueje o hahagu hahagu uehorovarueje. Hesi hahagu hahagu uehorovarueje. Na God mae uehorovarue ariböviohu'o God bogo ma uehorovarue ariböviohu'o jöe gemuoho uehorovarueje o hahagu hahagu uehorovarueje. Hesi hahagu hahagu uehorovarueje. ¹⁶ Na God-are osa börömo'u'o sareri'e vörö'e inömo'u'o gemuohoje o hahagu hahaguje. Hesi hahagu hahaguje. Röhu no God darugo'o hijaje a hesi osa börömo'u'o va'ëne javue. Ehesi bëhoho God-are surire jöho ëhi uvë'eje:

God naro jabesirire hiromo jabu'o juvo'ejöjo.

Na jabesi Börömoho jevo'i jabumë nasi aribövie jioruomo'ajëjo.

17 Ëhuni Badaro uvajëjo: Jemëro jabumë gorëvoromo jemesi hahagu raromohëjo.

Sisëho nadi gavanovohëjo.

Ëhi ë'ë'oho naro jemë rajëhiromo baejëvo'ejöjo.

18 Baejëvo'iramu na jemesi Vavue jevo'i jemë nasi aboji harihu'e jëvo'ajëjo.

Bada mu bövi bise'o eni jïë'e ahuro ëhi uëvajëjo.

7

1 Nasi ö mueno'e God-hu ëhi mae vaejavuoröhëni uövuadohuni ëhuni mu sisë aho'obëhe vae'amego ëhuro sino haho'o dë vövöbajo'o sisërejavuajoho ë'ego no ëho goroli God gemu börömoho hö uehorovoromo mu mae gemu vaeromo avoho raromo'iro.

Corinth ekaresiaehu mu mae vaejamu Paul-hu heromo nimorohade jöhoje.

2 Jemesi dë vövöbajo'e aho'o nosi öroro bojamuire. Nomë aho bogo sisë'ioho vaejëvë'e javue. Aho bogo ijumëvë'e javue. Jemesi bövioho bise'oho bogo sarerisareriëmiromo ujuohëhë'e javue. 3 Ëjöho na bogo uëromo ë'e: Jemë a sisë jëvajëjo. Na mami'e uëvodeje: Jemë nosi dë vövöbajo'ere jëvajëjo ëhuro no biririvoromo raromë'oho o vuovavuë'oho jemë'o no'o gemuoro javuoröhego. 4 Na jemesi örire mae uehorovëvo avohajeje. Jemesi jöëni sisë maro nimoroheve. Iae no huë vavaene aho'o javue röhu na herove nasi dë vövöbajo'ere huë sanue rue avohoromo sasohevo'ego.

⁵ Iae no Macedonia sa'are rueromo uvareje: Nosi dē vövöbajo'oho sanuovavuo'ajëjo röhu bogo. A'i huë vavaene aho'o nosi örire ru-enövohijo. Gahijo anaguö biraguö'e vae'i ari'ego. Nosi uhure juhuone rojomohijo. ⁶ Röhu God-hu huë vavaeni sanuamuijaje ahuro jië'ëro Titus nugö'öjamu rovadohuro ëhuro no sanuamuamu biririvavuadeje. ⁷ Röhu bogo huhu rueromo sanuamuijadohuremu jio'i a'i Titus-hu jemesi örire huë sanu baejade jöho no hejamu ëhuro God-ro nosi dëho sanuamuijadeje. Huro rueromo uövuadeje: Corinth ariböviohuro nörö ga'i nimohijajo. Jabesi sisëni vavaenimohijajo. Nöruare örire ajami'i nimohijajo. Iae ëhuni avevejö'oho na nimorohevo avohe.

⁸ Naro urimë'i uru'ö jöho jajivoromo nugö'öjamu jemëro garomo huë vavaene baejarijeje. Iae ëhi ë'odeje röhu na bogo uehore gö baeromo uvajeje: Uru'ö jöho rabëni jajivode höjo. Röhu urimo na uvodeje: Na rabëni jajivode höjo. Na gavajoho jemë huë vavaeni baejarijoho ëho majae ma-bisemu baeromo barëjadeje. Ehi jie röhu iae baejarijeje. ⁹ A'i jaruvo na jö jajivodoho dë mae jeve bogo vavaeni bojëmijodohuni a'i jemëhu vavaeni baeromo ëhuni huotorovoromo avoho uehorovarijohuni. God-hu nimaje ëhi jië'e vavaenoho baejarijeje. No bogo ëhuro jemë sisë vaejëvareje. ¹⁰ Ae rahu God-hu nimaje ëhi jië'e vavaeni baejë'ohuro ëhuro ja huotorovoromo avoho uehorovoromo maro hi'a'anue. Avoho uehorovoromo avoho hijë'oho bogo ë hesi jöënioho vavaenimo'anue. A'i sinemu uehorovoromo vavaeni baejë'ohuro

ëhuro ma-guomo'a'anue. ¹¹ Röhu gare. God-hu nimaje ëhi jië'e vavaeni baejarijohuro ëhuro ave mu maho rovadeje. Jemesirire jiade mu sisë ma-nunëremu gavarijoho vuonugoromo aho'i uehorovarijeje. Övo uno'e ma-maemu jëvajoho röjehi'i nimarijeje. Mu sisëhuni dë vörönëgadeje. Ëhesi i'uohuni juhuonivarijeje. Nasi jöëni vavaenimarijeje. Muoho avoho'i nimarijeje. Sisë vaejade aho i'ue mana bojami'i nimarijeje. Iae no gavö jemë ë mu sisë avoharijoho ma-mabëhe jio'ego.

¹² Ëhu'ëro jië'ëro iae na uru'ö jöho jemëni jajivodeje röhu na mu sisë vaejade aho bogo uehorovoromo sisë baejade aho bogo uehorovoromo jajivo'i a'i naehu jajivode hesi bëhoho jemëro God-are nunire riravoromo garomo uvo'irarijogo: Iae no Paul-mesi jöëni uehorovo avoharue höjo. ¹³ Jemëhu nosi jöëni uehorovarujohuro ëhuro no sanuamuijambu birire baejë'e javue.

Birire baeromo gavare Titus nimorohamu gagorovo no'o nimoroho avohareje ë hesi bëhoho jemë ae aho'o hu ajamamu hesi dë sasohahadohuni. ¹⁴ Ëhesi bëhoho urimë'i naro jemesi jöëni nimorohë'i jöe bisemu Titus-are örire majahiro mo uavodeje: Corinth aribövioho mu mae vaejarue höjo. Ëhi uavamu hegorovo Titus-ro ö'loromo gavade jemë mu mae vaejamu gagorovo vuonorö'ö rueromo uevadeje: Paul ja Corinth amo rajo jabesi jöho mae uevane höjo. Jaehu uevanëhi Corinth aribövioho ëhi jië'e mu maho vaejamu gëvode höjo. Ëhi uevamu hegorovo na

javojoho bogo bae'i mae jevadeje. Noehu Corinth amo rajo jemesi örire jöe aho'o ma-maemu majëhinövarëhi ëhi Titus-are örire jö mae majahijareje. ¹⁵ O Titus-ro jemesi örire dë vövöbajo'e aho'o uehorovëvajeje. Ehesi bëhoho hu jemë gëromo simanoro vaejë'ëro uvajeje: Naro Corinth amore va'amu amo rajohuro juhuonivoromo butubutumoromo jejemiromo ae aho'obëhe nasi jöho gemu ejehare höjo. ¹⁶ Ehu'ëro jië'ëro na uvajeje: Naehu nimaje muoho ae aho'obëhe jemëro majae ëhi vaejaruje hö uvoromo nimoroheve.

8

Corinth ekaresiaehu rabëni öve sasohoromo bövie bise'e a bojëmi'iröhe hesi jö bëhi Paul-hu jajivadohoje.

¹ Röhu nosi ö mueno'e no nague Macedonia sa'a rajo ekaresia jabesi jöho jemëro gal'irarijego. Macedonia sa'are ekaresia God-hu huë baeromo ajëmamumu jabuhu ë'are jöho no majëhi'ie'ö. ² Macedonia ekaresiaho jabumë huë vavaene börömo böröme baeromo sisë'i raromareje. Iae sisë'i raromareje röhu evare majare nimoroho avohareje. Nimorohoromo ehuro bövie bise'e biseharihe jëvadoho röhu öve sasohëvamu suvuore bogo bise'o vadu'oho God-are örire i'imamijareje. ³ Jaburo rabe rabe jëvajoho i'imamiromo röhu gö'o döre mamareje. Ehi'amu gëvë'ëro na ë jöho jemë majëhije. Jabesi nimoromo ri'öromo ⁴ dinamuiromo uövuareje: Uövuego no jemë'o bimuvoromo God-are aribövie Judea raromaruoho ajëmi'irarëjo.

Ëhi uövuë'oho huë mae javuo'ajëjo. ⁵ Noro uehorovoromo uvareje: Jabumë ma-moniemu i'imamui'ajëjo. Ëhi uvareje röhu bogo ehemuoho ë'areje. A'i urimo jabesi dë vövöbajo'oho Badare örire bojamirovoromo evare God-hu nimajëhi nosi örire bojamirovareje. ⁶ Ëhi'amu gagorovo noro Titus uavareje huhu jemë'o hiromo mu aevadëhi huro röhu maho ö'oromo ëhi ajëmego jemëro ë huë baejarije mu mabëhoho röhu maho vaeromo barë'irarijego. ⁷ Röhu jemë mue aho'obëhe vae avoharujeje. Jemë God mae uehorovo avoharujeje. Jöho mae ato avoharujeje. Simanëro mae ga avoharujeje. Mie bövie bise'e ajamui'i nimo avoharujeje. Nosi örire uehorovavuo avoharujeje. Ëhuni no nague jemëro ë huë bae'irarije muoho ëhu'o vae avoho'irarijego.

⁸ Na bogo darugo'e jögoroho jemesi öriroho bojëmi'i a'i aribövi ioro'iorehu ajëmi'i nimo avohare jöho naro majëhiromo jajivodeje ga'irodëni jemë ma-döhemu ae uehorovëvego o uhohu'o uehorovëvoromo huë baeromo ajëmijego. ⁹ Nosi Bada Iesu Kerisohu huë baeromo ajamuade jöho iae jemë'o uehorovarujeje. Hesi örire börömo mae jiadeje röhu jemesi jöëni vuonugoromo rueromo bövi bise'o rumo'e hijadeje ëhuro hu bövi bise'o rumo'ëro jië'ëro ëhu'ëro jemëro aru'aho'e mue bövie bise'e bae avoho'irarijego.

¹⁰ Nasi uehoroho jemë diehi ë'ego marëjëvo'iröhe öroho aviëhije. Vaduni göho jemëro urimo ë suvuro muoho aevoromo vaejamu a ioro'iorohuro ijonö aevareje. Jemëro

urimo ë muoho vae'i nimamu a ioro'iorohuro ijonö nimareje. ¹¹ Jaruvoho ë mu vituoho vae barëre. Jemëhu mu aevo'i bërömo bëhi nimarijëhi ëhi vae barë'i nimo avohore. Nimoromo jemë rabe övore jëvajoho ëho bojamire. ¹² Jemë bojami'i nimoromo övore jëvamu bojamijë'o ho God-ro uvajeje: Ëho suvuro mae höjo. Övore bogojëvë'o ho God bogo uëvajeje: Bojemihëjo.

¹³ Na bogo uve jemëro bövi mae bojëmiromo ëhuro bogo eni jëvego huë vavaeni'e raromego a ioro'iorohuro ma-samae baeromo nimorohoröhego. Na bogo ëhioho nego'irögoro na nege ae aho'obëhe ma-gemuoho jëvoröhego.

¹⁴ Avevejö'o ho jemë moni bëröme jëvo'i jabumë bogojëvë'ëro jemëro jabumë ajëmi'aruje. Ëhi jië'o ho ijonöho jabumë moni bëröme jëvo'i jemë bogojëvë'iroho jabumëro jemë ajëmi'ë'ö. Ëhi jië'o ho jemë'o jabu'o gemuoho jëvo'ë'e.

¹⁵ God-are surire jöho ëhi gemuoho jajivoromo uvë'eje:

Bövie gagovade aho i vituoho bogo rune vaejade höjo.

Bisemu gagovade aho hu ie eni jiade höjo.

Titus o ae gö niö'i Corinth amore va'oromo ajëmiromo suvure gagovo'iröhe jöhoje.

¹⁶ No God-are örire huë mae uavö. Rabëni hesi bëhoho huro Titus-are dë vövöbajo'o ho huotovahë'ëro noehu jemë ajëmi'i nimaruëhi Titus'o ëhi ajëmi'i nimajeje. ¹⁷ Nimë'ëro huro jemë ajëmijöro noro ua gavamu hegorovo ejahuadeje. Ejahuoromo röhu ajëmi'i nimo avohamu ëhuni hesi uvadeje jemesirire ö'iröhëni.

18 Röhu Titus'lo gemu mae va'iröhego nosi ö göho nugö'öjö. Ëahuro God-are jö maho ma-mae majëhibe juvajeje. Ëhuni ekaresiae dinö'e dinö'e jio'amajohuro hesi örire rajahiruomajeje. 19 Röhu gö'o ekaresia ariböviohuro ë aho baeruomadeje bövi bise'lo bogojië'e aribövi jabesi suvuoroho noro baejëhoromo va'ego evare huro no'lo gemu mae ö'oröhego. Ësuvuoro mu hesi bëhoho Badare ihoho ma-mabëhe jio'i o ae aho'obëhe göröhego nomë huë baejëvo'i naguego. 20 Huhu Titus'lo va'iröhego noehu nugö'öjarue hesi bëhoho aëro uvojöëni: Moni böröme sisë'i muebejarujëjo. 21 Iae no nague muoho Badare nuniro avoho vaeromo röhu ëhi a nuniro avoho vae'iröhego.

22 Titus'lo ë ö göhu'lo rëmö'öromo ö göhu'lo nugö'öjö ë ae niö'iohu'lo gemu mae ö'oröhego. Urimë'i ë ahuro Keriso-are muoho ajëmi'i nimo'ego no gabe ruenövareje. Röhu jaruvoho hu börömo bëhe ave muohu'lo jemë ajëmi'i nimajeje jemesi örire mae uehorovëvë'ëro jië'ëro. 23 Titus hu na'lo bimuvoromo jemëni mu vaejaje aeje. O nosi ö niö'ioho jabumë ekaresiaehu rëmö'öjare aho jëve. A maëro jëvë'ëro Keriso-are ihoho dö maro ajio jië'eje. 24 Ëhuni ë ariböviohuro ö'ego jemëro mae rajëhijego jaburo uvo'i: Corinth aribövioho huë baejë'e aribövie jioruomajëjo. Ëhu'ëro Paul-mëro jabesi jöho mae nimoronimorohë'i majahuijare höjo. Jabumë ëhi uehorovë'o ho ekaresiae aho'obëhe jemesi jöho heromo uvoruomo'ë'ö: Paul-mëro Corinth aribövi jabesi jöho mae atare höjo.

9

Christian ioro'ioro jabesi örire huë baejëvoromo moni bojëmi'iröhe jöhoje.

¹ God-are aribövi ajëmi'irarije muoho iae jemë gavarujeje röhu na diehi jië'e jöho jajivoromo majëhijego gare. ² Na gëvajeje jemëro ajëmi'i nimego. Èhuni bogo jajivo'ejo. Jemë nimirujoho naro Macedonia sa'a rajo jabesi örire nimorohë'i jövoromo uëbe rovë'e jeve: Greece sa'a rajoho jaburo mami'e vaduni göre aevoromo bövi bise'o avoharoho ëhi jëvobe rovë'e höjo. Jemesi jöho ëhi uëvamu hegorovo Macedonia sa'a raje ae aho'obëhe uvareje: Corinth ariböviohuro ajëmi'i nimiruë uvoromo jabu'o ri'öromo ajëmi'i nimareje. Èhuni ajëmi'irarije jöho na bogo jajivoromo majëhi'ejo. ³ A'i naro ö mueno'oho rëmö'öje jaburo ö'oromo ajëmego naehu Macedonia rajo uëvodëhi ëhi bövie bise'e eni avoho'irarijego noehu jemesi jö nimorohë'i majëhijaroho bëhi rumo'e jianovojöëni. ⁴ Na juhuoninege ijönö Macedonia sa'a rajehu na'o ö'ë'oho ö'oromo gëvego monioho bogo gagovë'ëro ëhu'ëro ajëmi'irarijoho jemë bogo eni avohë'e jëvego na javoje baejöëni rabëni monioho gagovo'arujë uvoromo mae uehorovëvë'ëro. Jemesi javoji jöho bogo majëhi'ejo. ⁵ Èhuni na uvodeje: Nasi muoho ëhi höromo ö mueno'oho uëvodeje: Corinth amoro urimo va'irarijoho jabuhu bojëmi'i uövuare suvuoroho avohorego naro ijönö ö'oromo ga'iröjo suvuoroho gagovë'e jiego. Èhesi bëhoho suvuoro urimo ajëmiromo gagovamu eni jië'oho na ö'oromo jemesi öriroho

bogo dinëmi'iramu jemëro bogo övoho i'uho'i dë vövöbajo'ere nimo avohoromo öve sasohoromo suvuoro ho bojamui'aruje.

⁶ Bëhoho aviëhije. Öve i'uhoromo suvuore ma-bisemu bamë'oho i uje bisemu öjê'ëro bisemu gagovaruëhi suvuoro manaho ëhi bisemu bae'a'anue. O öve sasohoromo suvuoro böröme bamë'oho i ujo böröme öromo i böröme gagovaruëhi suvuoro manaho ëhi böröme bae'a'anue. ⁷ Èhu'e jiaje jemë ae gemuëro gemuëro bojëmi'i dë vövöbajo'ere uehorovarijëhi ëmino'e ëhi bojëmire. Suvuoro muoho nadi uvore: I'u'e höromo bijöni bijönioho vaere. Aehu nimorohoromo huë baeromo bojëmijë'oho ëhi jië'e aribövioho God-ro nimajeje. ⁸ Huhu bövi mae ajëmi'iröhoho iae eni jië'eje. Ajëmego ëhuro majae ëhi jemë bövie bise'e eni jëvego huë bae'irarije muoho aho'o vae avoho'irarijigo. ⁹ Èhi jië'oho suvuoro'e aribövi jioruomajëhi jemë ëhi jëvo'ë'e. Suvuoro'e aribövi jabesi jöho God-are surire ëhi uvë'eje:

Huro suvuoro ho öve sasohoromo bövi rumo'e a jabesi örire i'imëmibe va'aje höjo.

Huhu mu ma vaejaje jöho ëhi jiemu jiobe va'a'ajëjo.

Jemë ëhi jëvo'ë'e.

¹⁰ Iruno'o ujo ö'ië'iroho God-ro suvuoramuijigo öjarueje. Iruno'o ue'aho'ië'iroho God-ro suvuoramuijigo gagovoromo ue'aharueje. Iruno'o ujohu'o iruno'ohu'o suvuoramuijaje aho God-ro jemë'o aru'aho muoho bövioho bise'oho suvuorëmi'iramu rae avohëvo'iramu jemesi mu maho bövi mae jiëho'ë'e. Huro

ëhi ajëmi'ë'e. ¹¹ Ajëmiromo mae sisë rabe rabe suvuorëminövo'ë'e ëhuro ae huë vavaeni jëvamu gëvë'oho jemëro öve sasohoromo i'imëmi'irarijego. Ëhi jië'oho jemëro suvuoroho nosi örire i'imamui'iramu noro ujuoho va'oromo suvuorëmi'iramu ae aho'obëhe ujuohoromo God-are örire huë mae uaruomo'ë'e. ¹² Iae jemëhu ajëmiromo mae sisë i'imëmijë'oho ëhuro ë God-are ariböviohuro rabe rabe bogo eni jëvajoho eni ujuohoruomo'ë'e. Ujuohoromo röhu ëhuro ae aho'obëhe God mabëhe hö ua avohoruomo'ë'e. ¹³ Jemëro ëhi ajëmi'iramu jaburo jemesi suvuoroho ujuohoromo ga'ë'ö jemë uhohu'o mae jëvo'iramu. Ëhi gëromo uvoruomo'ë'e: O Corinth amo rajohuro Keriso-are jö maho bogo ma-jö'ëremuoho ejaho'i dë vövöbajo'o uhohu'o ejaharue höjo. Ejahoromo huë baeromo öve sasohoromo suvuoroho nosi örire i'imamuiromo ae aho'o jabesi örire i'imëmijarue höjo. Jemesi jöho ëhi uvoromo God-are ihoho döro bamoruomo'ë'e. ¹⁴ God-are ihoho döro bamoromo uvoruomo'ë'e: God-ro Corinth aribövioho huë mae bojëmi avohoromo dë vövöbajo'oho huotovëhamu öve sasohoromo ajamuiruomade höjo. Ëhi uvoromo jemesi jöëni vavaenimoromo God uaruomo'ë'e huro jemë ajëmiröhego. ¹⁵ Asë'e God hu mabëheje rabëni huro huë baejavuoromo hesi Harihoho nosi örire suvuore börömo bëhe bojamuijë'ëro jië'ëro. Suvuoro börömo bëhe jië'ëgo no ë hesi jöho bogo ato varijënoho javue.

*A göëro sarerivoromo uvareje: Paul hu ma-
u'uhoromo Keriso-are muoho vaejaje höjo. O hesi
sinohemu uehorovoromo vaejaje hö uvamu Paul-
hu jabesi jö mana ahëhoromo jajivade jöhoje.*

¹ Röhu Paul naro nasi jöho uë'ië'e. Jemëro avo'avoho here. Keriso ma-taemorovoromo sanu'e mu vaenövade a hesi ihore jöho majëhi'ië'e. Aëro jemesi amore raromoromo nasi jö sisë sareri'e atoromo uvoruomajeje: Nöröro rueromo Corinth hijë'o'oho juhuoni juhuonie hi'i öre gö hijë'o'oho Corinth aribövi jemesi örire biriri'övoromo darugo'e jöho surire nugö'öjaje höjo. Nörö ëhi jië'e ae höjo. ² Ehi jië'e ae jiajë uvoruomaje aho naro jemesi örire ave jöho uëve. Avo'avoho uehorovego na ö'oromo Corinth hijë'iroho bogo biriri'övoromo darugo'e jöho majëhi'iro. Darugo'e jö majëhi'irodoho na bijönego'i röhu majëhi'irodoho iae na eni jeve. Ae rahumë nasi jö sarerivoromo uëvë'o'oho: O Paul-më ma-sa'a hesi muohuremu uehorovoromo muoho vaejarue hö uëvë'o'oho ëhi jië'e aribövi jabesi örire naro biririvoromo darugo'e jöho majëhi'irodëro uehorove. ³ Jabumëro uëvarueje: Paul-më ma-sa'a hesi muohuremu uehorovoromo muoho vaejarue höjo. Iae mae. Iae no sa'are raromo jijiharueje röhu sa'a hesi muoho bogo uehorovë'e Satan'o muorovarueje. ⁴ No muorovë'o'oho bogo ave sa'a hesi bijo bun'o'oho ujuohoromo muorovarueje. A'i God-are jöëni bijo bunonö'e hesi darugoho baeromo Satan-are rejoho dadovo'amarueje. Hesi sareri'e jöho mu'uvaharueje. ⁵ Uehore rabe rabe simanore rovego ehuro döre bamorovoromo

God bogo avoho gavarue ëhi jië'e uehoro aehu baro bu'öjë'oho noro aho'amarueje. Ahoromo vöröe aho'o bojamiromo a ioro'ioro jabesi simanoho huotovëharueje Keriso-are jöhemu ejaho'iröhego. Ëhi'oromo Satan'o muorovarueje. ⁶ O jemëro Keriso-are jöho ejaho barë'iramu evare ae rahu jemesirire raromoromo Keriso-are jö bogo ejahoruomaje ëhi jië'e aribövioho noehu i'u bojëmi'iröhoho eni javuo'ë'e.

⁷ Bogo gurihijë'e jemesi nunire jiajoho avo'avoho gare. Aehu hesi uehorovoromo uvajoho: Na Keriso-are mu ajamijaje ae jevajë uvajoho ë'ego ëhi jië'e ahuro uehorovo avohoromo uvo'iro: Na bogo nasi sivuoho Keriso-are mu ajamijaje aho jevo'i a'i na Keriso-are ae jevajëhi Paul-më jabu'o ëhi jëvajëjo. ⁸ No Keriso-are aribövie javue röhu göho Badaro darugoho bojamuijë'eje hesi muoho vaeröhego. Darugo hesi bëhoho bogo jemë ijumëvo'i a'i ajëmego jemëro avoho biririvoromo mae uehorovobe va'irarijego. Ëhuni ë mu hesi darugo hesi jöhu'o naehu nimorohë'i jövä'oho ëhu'o jö maëro jië'ëro ijönöho bogo javojego'ë'e. ⁹ Röhu nasi darugo hesi jöho na bogo uë'ejo jemëro uehorovoromo uvojöeni: Juhuoninaguojöro jero ëma jajivane höjo. ¹⁰ Ëhesi bëhoho aëro sarerivoromo uvoruomajeje: Paul-hu jö jajivoromo majahuijë'iroho darugo ma'o majahuijaje höjo. O rueromo no'o hijë'oho hu ma-u'uhë'e aëro jië'ëro bëhi rumo'e jöho jövego hejarue höjo. ¹¹ Ëhi sarerivoromo uvoruomaruoho nadi'ego jabumë avoho

uehorovoromo uvo'iro: Paul-mëhu öre gö raromoromo darugo'e jö jajivaruëhi jaburo rueromo no'o raromoromo muoho ëhi darugo'o vae'iramu gë'ejarëjo.

¹² Röhu aëro sarerivoromo uvoruomajeje: Paul-më juhuoni'e aribövie jëvajëjo. Iae mae. Iae no juhuoni'e ae javue. Juhuoni'e aëro javuë'ëro bogo biriri'övoromo uë'ejo: Jabesi sivu uehorovoromo jabesi iho nigemarue ariböviohu'o no jabu'o masije gemuoho javuajëjo. No bogo ëhioho uë'ejo. Ëho jaburo göëro gö hesi muoho garomo jabesi arijo'arije mevorovoruomajeje ga'i mae o sisë jëvego. Ëhi jië'oho simane sisë'i uehorovoruomajeje. ¹³ Röhu no bogo ëhioho ë'ejo. Nosi mu maho no bogo iosiramiromo ruëroho numëroho ëma nimoronimorohë'ioho ato'ejo. No bogo sarerivoromo uvo'ejo: Ëho God-hu bojamuade muoho hōromo nimoroni-morohë'ioho ato'irögoro a'i huhu no bojamuade ë muohuremu nimorohë'i ato'ejo. Röhu ë muoho bogo öri göremuoho jio'i jemë'o ö'o baejëvë'e javue. ¹⁴ No jemë bogo baejëvë'e javuo'ibejo noehu jemë ajëmijaruohuni nimoroharuoho God-hu bamahuade ënoho iosirami'ibejo. Röhu bogo iosiramijë'e javue. Ëhesi bëhoho Kerisore jōho noro aevo'ioho ö'oromo majëhijareje. Ëhuni no nimoroharuoho iae maeje. ¹⁵ Ae göehu mu vaejaroho garomo no bogo uvarueje: Noro vaejare hōromo nimoronimorohë'i atarueje bogo noehu vaejare muoho jië'ego. Röhu no uvö: Jemëro avoho biririvoromo Keriso mae uehorovo'iramu evare God-hu bamahuade ëni

jiajëhi ëhi nosi muoho jemesirire tutuvoromo börömo bëhe ri'ö'a'ajëjo. ¹⁶ Ri'ö'iramu noro va'lo jemesi dejonörire sa'a ioro'ioro rajohu'o Keriso-are jö maho majëhibe jijihö'ëjarëjo. Majëhibe jijihë'iroho God-hu ae gö mu bojëmamu vaejare öri ari'eroho no bogo va'oromo jabuhu mu börömo vaejaroho garomo uvo'ëjo: Noro vaejare höromo nimoronimorohë'ioho ato'ëjo. A ioro'iorehu nimoronimorohë'i ataruëhioho no bogo ëhioho ë'ëjo.

¹⁷ A'i God-are surire jöho ëhi uv'ëje: Nimorohë'i ato'ie'iroho Badare jöhemu nimorohë'i atorëjo. ¹⁸ Ëhesi bëhoho ae rahu jabesi sivu uehorovoromo ae uëv'öho: No eni javuajë uëv'öho bogo ëhuro God-are nuniroho maho jioruomö'ë'e. A'i ae rahu Badahu uëv'öho: Jabumë eni jëvajë uëv'öhuro ë aribövöhuremu God-are nuniroho maho jioruomajeje.

11

Corinth ekaresiaëro sarerivoromo uvareje: Nani Paul hu bogo apostle maho jio'i ae gö i'o rovaroho ëho apostle maho jio'amajë uvoruomamu Paul-hu jabesi uehoro ahëhoromo jajivade jöhoje.

¹ Na bisemu simano rumo'e jöho jajivanovo'ie'e. Röhu na nege jemëro nasi jöho bogo bijönimo'i ma-taemorovoromo he'irarijego. Ma-taemorovoromo here. ² Jemëhu he'irarije hesi bëhoho sisëhu jemë baejëvojöeni God-hu avoho muebejëvajëhi naro ëhi jemë muebejëvajeje. Ëhesi bëhoho

naro vavunö'le jemë muebejëvajeje. Ae gemuehu masuröhego uaromo vavuehu aboji muebejëvajeje naro ëhi ë'ajeje jemë Keriso-are övore bojëmego hesi aribövi mae jioromo hu gemu mae uehorovo'irarijego. ³ Keriso gemu mae uehorovo'irarijego muebejëve röhu na juhuoninege jemë Keriso gemu uhohu'o uehorovarijoho vuonugo'i sareri'e jöho ejëhoromo simane sisërëjëvego rori'o va'ojöeni. Urimë'i sigobehu rueromo Eve sareri sareri'e jö majahijamu mae hörömo ejahadëhi jemesi simanoho ëhi sisërëjëvego Keriso vuonugojöeni uëve. ⁴ Naehu ëhi juhuonivaje hesi bëhoho ae göehu ö'oromo Iesuarë jö noehu majëhijaroho huotuhuotovoromo majëhijego jemë bogo bijönimo'i ëho mabëhe ö'oromo ejarujeje. O God-are Aru'aho baejarijëhioho bogo ëhioho rue'i hesi aru'aho göëro ö'ego bogo bijönimarujeje. O jemë jö mae hejarijëhioho ae göëro bogo ëhioho majëhi'i hesi jöe gö majëhijego jemë ëhu'o bogo bijönimo'i ëho mabëhe ö'oromo ejarujeje. Jabesi sareri'e jö ejëharujohuni ëhuni nasi jöhu'o nadi bijönimo'i a'i ma-taemorovoromo here.

⁵ Ehesi bëhoho jemëro sarerivoromo uvarujeje: E'i'o rovere aribövioho apostle masijo masije jioruomo'i nöruare ihoho bogohöjo. Ehi uvarujeje röhu na uehorovoromo uve: Jabesi ihohuro nasiroho bogo iosiramiroho taemehë'e höjo. ⁶ Jemë uvarujeje: Nörö ave sa'a hesi vuëvo'e jöe gö gö jövo'iröhoho hu dadivaje höjo. Nani na bogo ëhi jië'e jö jövaje aho jeve röhu na nuni aji'e jöho baejë'e ae jeve. Enuni aji'e jöho aho'o noro

röjèhi'ego jemë ma-samabëhe ganövariije.

⁷ O nani aveho uvarujeje sisë höjo. Naro manaho bogo baej'e God-are jö maho jemesi örire ëma majëhiromo ëhuro nasi ihoho ba'obuej'e jeve ëhuro jemesi ihoho nigemë'e jioröhego.

⁸ Ekaresiae gö gö jabesi ijo bajoho ujuohëhoromo ëhuro hinövodeje jemë ajëmi'irodëni. ⁹ Na jemë'o hiromo gavë'o'oho nasi mae sisë rabe rabe bogo eni jevamu gavë'o'oho na bogo jemesi öriroho huë vavaenoho bojëmiromo uë gënövodeje. Rabëni hesi bëhoho rabe rabe bogo eni jevajoho Christian ö mueno'ëro Macedonia sa'are jioromo ujuohëhoromo jemesi amore rueromo ajeminövareje. Ëhi jië'ëro na jemesirire jiaje maho sisëho bogo ëninëmi'i avo'avoho mueberovonövodeje huë vavaene bojëmijöëni. Ëhi gemuoho ë'onövo'ejo.

¹⁰ Keriso-are jö maho nasi dëreje. Ëhu'ëro na aveho jö mae uëve. Naehu jemesi maho sisëho bogo ujuohëhë'ëro naehu nimorohë'i jövajoho Greece sa'are raromaruje aribövioho ae gemu vadu'o'oho bogo ahevo'anue. ¹¹ Na rabëni ëhi jië'e jöho uëve. Na na jemë bogo uehorovëvoromo ëhuni jöve. Röhu God-hu gevajoho iae naro jemesi örire uehorovëvajeje.

¹² Jemë ajëmijajohuni na manaho bogo ujuohajëro ijonöhu'o bogo ujuohëho'ejo. Ëhesi bëhoho i'o ö'are ariböviohuro nimö a ioro'iorohuro ëma uvoröhego: Jabuhu nimorohë'i atarue jöho iae mae höjo. Jabu'o Paul-më'o masije gemuoho jëvajejo. Ëhuni i'o ö'are ariböviehu jemesi bövi bise'o ujuohëharuëhioho na bogo ëhioho ë'ejo a ioro'iorohuro uvoröhego:

Ēariböviohu'o Paul-më'o hahagu hahagu jëvájëjo. ¹³ Ēaribövioho bogo apostle maho jioruom'o'i ma-sareri'e apostle jioruome. Sareri'e mu vaejarue aribövie jioruome. Huotorovoromo ma-döhemu mu mae vaejarueje aëro gëromo uvoröhego: Iae Keriso-are apostle jëvájëjo. ¹⁴ Ēhi jië'e sareri'e mu vaejaruoho gëromo no bogo majiohavue. Ēhesi bëhoho Satan'o huotorovoromo ma-döhemu mu mae vaejeho aëro uvoruomajeje: Aji'e aneraëro ë'ajëjo. ¹⁵ Ēhuni Satan-are mu vaejharue ariböviohu'o huotorovoromo ma-döhemu mu mae vaejaruoho ëho bogo bërómehuje. Jabumë ë sisë vaejaruëhi ëhi sisëro va'o hesi jioruome.

Paul apostle jioromo huë vavaeni baebe juvaje jö huhu nimorohë'i jajivade jöhoje.

¹⁶ Röhu urimë'i jajivodëhi iae na ëhi gemuoho majëhi'ië'e. Nadi ae gemu vadu'oho uvore: Paul simano rumo'e ae höjo. Röhu jemëhu uvë'oho: Nörö ëhi jië'e ae hö uvë'oho iae hesije. Simano rumo'e ae höromo ma-baejevego na'o ma-bisemu rajahirovë'i jajivo'iro. ¹⁷ Na avevejö'e jajivo'ië'aje jöho bogo Badahu nimajëhi jië'e jöho jajivo'i a'i simano rumo'e aehu ataruëhi ëhi jajivo'ië'e rajahirovo'irode bëhoho na jevajë uvë'ëro jevë'ëro. ¹⁸ Ae aho'obëhe sine rajahirovë'i ataruohuni ëhuni na'o ëhi gemuoho jajivo'ejo.

¹⁹ Röhu jemë uvë'oho: Nörö simano rumo'e ae hö uvë'oho nasi jöho ma-baere. Ēhesi bëhoho jemë uvarujeje: No simano ma'e javuajëromo ë i'o ö'are simano rumo'e aribövioho mae höromo iae rajëhijë'i baejëvarujeje. ²⁰ Jemëhu

jabesi darugore raromojöro rëmaruoho jemesi mae sisë ijëharuoho sarerisareriëmiromo jemë baejëvaruoho jemë taemëvaruoho nu ano'ere hirimijëvaruoho ëhi jië'e aribövioho jemëro baejëvarujeje. ²¹ Iae mae nomë darugo rumo'ëro javuë'ëro jabuhu ë'aruëhioho no bogo ëhioho ë'arueje. Èhuni na javojego'ego uëve.

Jabuhu biriri'övoromo rajahirovë'i ataruëhi na'o biriri'övoromo ë'ejo. Na simano rumo'e aëro jöho jövevanove. ²² Jemëro jabumë rajëhijöro uëvarueje: Nomë Hebrew sa'a raje javuajëjo. Röhu na diho raje jeve. O uëvarueje: Nomë Israel raje javuajëjo. Röhu na diho raje jeve. O uëvarueje: No Abraham-are ujo ömo'öme javuajëjo. Röhu iae na'o ëho raje jeve. ²³ Jemëro jabumë rajëhijöro uëvarueje: Nomë Keriso-are mu vaejharue ae javuajëjo. Röhu naro jabumë iosirëmiromo Keriso-are mu maho vaejajeje. Simano sisërëjë'e ahuro jövevanove. Jabumë iosirëmiromo mu bövie vaejë'e jeve. Iosirëmiromo Keriso-are jöëni savoji gagore hi'i hijë'e jeve. Majae aho'o hisuebijevohe rovë'ejö. Röhu jabumë bogo ëhioho hisuebijëvë'ejö. Iosirëmiromo vörö'ere va'amu guomevöli höjë'eje. ²⁴ Jew rajehu vae aho'obëhe 39 hisuebijevo'i arijaroho ëho majae övo gö mine ëhi'obe rovë'ejö. ²⁵ Majae niö'i gemu Rome rajëro na hisuebijevo'i arijë'ejö. Majae gemu munëro vajemijë'ejö. Majae niö'i gemu boat-re hiromo va'amu dadorovo'amadeje. Boat dadorovamu na majae gemu vahie gemu jovo ririre ijo ha'osi döre hetejodeje. ²⁶ Majae aho'o öre göre göre

juvodevare evare jovëro baejevo'i höjë'eje. Vajiohu'e aëro ijumevo'i höjë'ejö. Nasi sa'a rajëro ijumevo'i höjë'ejö. Sa'a ioro'ioro rajëro ijumevo'i höjë'ejö. Amore hijamu ijumevo'i höjë'ejö. Örire juvamu ijumevo'i höjë'ejö. Sö jovore juvamu ijumevo'i höjë'eje. Ma-döëremu agane vaejevaruohuro ijumevo'i höjë'ejö. ²⁷ Mue vaeromo u'ue baenövodeje. Röho deroho bogo avoho niavonövodeje. I rumo'e jovo rumo'e ma-hinövodeje. Ioho bogo uehorovë'i hinövodeje. Javu rumo'e niögu rumo'e ma-hinövodeje. ²⁸ Èhi jië'e huë vavaeni ioro'ioroho bogo uë'i ave jöhemu uë'ejo. Majae èhi ekaresiae dinö'e dinö'e jiorumajohuni na uehorovëvoromo nurunuruego avohe. ²⁹ Ae gö dë vövöbajo'e u'uhë'iroho na'o gemuoho herovajeje. Ae göehu gö hesi dëre bijiohamu sisëre beva'ë'iroho huë vavaene sisë maro jevajeje.

Paul-ro Damascus jioromo ju'ebijadeje. Èjöhö Paul-ro jajivadeje noro uvoröhëgo: Hu darugo rumo'e jiade höjo. Èhesi jöhöje.

³⁰ Öre gö bogojevë'ego nasi jöhö ëma nimorohë'i jövo'ejo. Röhu rabu muehu nasi örire rovadoho aehu heromo uvaruoho: Paul darugo rumo'e hö uvaruoho èhi jië'e jöhemu nimorohë'i jajivo'ejo. ³¹ Naehu jö jajivo'ië'ajoho Bada Iesuare Börömoho o göho hesi Vavue God-ro geve na bogo sarerëmi'ego. Hesi ihoho mamabëhe jiemu jiobe va'ë'e. ³² Na Damascus amore hijodevare ë sa'a muebejaje ae Aretas-are uhure bamare ahuro ë amo börömo rejo

hesi ojore ojore ae nugo'amadeje na va'ego gud-uamevoruomoröhego. ³³ Ëhi'amu niomonio mo bojöre arirovodeje. Arirovamu ö'ëro beromo masaginiëri ö'ire ma'enë'i amo rejo sigagure ö'oho a'ohö'öjë'i ma-u'emu ba'amevamu rue je'onö ruvebi sa'are ravo'amoromo ju'ebidëgodeje.

12

God-hu mu mabëhe röjahi'ego Paul-hu nia'ovo'iraeromo ganövade jöhu'o huë vavaeni'e hijade jöhu'oje.

¹ Röhu öre gö bogojevë'ego gö'o nimoronimorohë'i jajivo'ejo. Nimoronimorohë'i jajivë'oho bogo ëhuro marëjevo'ë'e. Ëhi jie röhu Badahu ajemi'ego nia'ovo'iraeromo ga'amonövode jöho mu masije gö gö röjehi'ego nia'ovonö'e ga'amonövode jöho ëhi jië'e jöho iae na jajivo'ie'e. ² Na Christian ae gö gavë'e jeve. Ëaho God-hu baejamu aruhe ö'idö mare ajiomadeje. Ajiomoromo vuonorö'ö ruvebijadoho vadune aho'obëhe 14 barëjë'eje. Nani hu sinohu'o ajiomadeje o nani sine diboromo ajiomadeje. Na'o bogo gave. Hesi God-ro gemuëro gave. ³ Naehu gavajoho ë aho God-ro baejamu Paradise-re ajiomadeje. Röhu maho uë'ejo. Nani sinohu'o ajiomadeje o nani sine diboromo ajiomadeje. Na'o bogo gave. Hesi God-ro gemuëro gave. ⁴ Hu ajiomoromo hejadeje jö mabëhe hesi jöho bogo ato'iröhe jöho uvavamu. Hejade jö ma-aehu atë'oho sisëje. ⁵ Ëhi jië'e a hesi jöho nimoronimorohë'i jövo'ejo. Röhu nasi jöho bogo jövo'ejo. Majae göro göro na bogo

eni jevaje ë jöhemu nimorohë'i jövo'ejo. ⁶ Röhu nasi jöho nimoronimorohë'i jövo'ibejo ëho bogo simano rumo'e jöho jio'i ma-jö mae jio'ibejo. Röhu bogo nimorohë'ioho jövo'ejo jemëro manasi jöhemu heromo uvojöëni: Paul a böröme höjo. Ëhi jië'o ho sisëje. O nasi mu jemesi nunehu garomo nasi jö jemesi hia'ehu heromo nörö mae hö uehorovë'o ho ëhemu iae maeje.

⁷ Röhu ae gö ö'idöre ajiomoromo Paradise garomo ruvebijade ë hesi jö majëhijode hesi bëhoho nasi jöho majëhiromo ë'odeje. Röhu ëhi jië'e mu masijo masijoho God-ro röjehijamu ga'amë'ëro na sisë'i uehorovoromo döre bamorovojöëni ëhuni huro huë vavaeni'ere bamevë'ëro huë vavaene gemuëro nasi sino uhure bibëro namijevanovajeje. Ëbibëho Satanhu nugö'öjadohoje na sisë vaejevonövoröhego. Röhu ë vavaeni rovade hesi bëhoho naro bogo sisë'ioho uehorovoromo döroho bamorovo'irodego. ⁸ Bibëro namijevanovamu hegorovo vae niö'i gemu Bada ëninami'i hijodeje rori'o babu'öjehoröhego. ⁹ Ëninami'i hijamu uevadeje: Bogo ë'ejjöjo. Naehu huë baejavoromo darugo bojamajohuro ëhuro ja eni javajëjo. Ëhesi bëhoho ae u'uhëvë'o ho nasi darugohuro ëhuro biririvëvo avohaje höjo. Ëhi uevë'ëro ëhuni rabe rabe bogo eni jevë'o ho ëhi jië'e jöhuremu na nimoronimorohë'i jövo'ejo. Ëho nimoronimorohë'i jövë'o ho nasi dë vövöbajo'o uhure ma-mabëhe jevo'ë'e ëhuro Keriso-are birirohuro na aegehoröhego. ¹⁰ Ëhu'ëro jië'ëro Keriso-are jöëni u'uhevë'o ho o aehu sivegë'o ho o

naehu vörö'ere va'ë'oho o aehu sisë vaejevë'oho o huë vavaeni bövi bise'lo baejevë'oho iae na huë mae jevajeje. Ehesi bëhoho u'uhevë'oho iae evare na daruge baeromo biririvevajeje.

Paul-hu Corinth aribövi jabesi jöeni börömo bëhe uehorovoromo ëhuni jajivade jöhoje.

¹¹ Nasi arijo'ëro nasi jöho nimoronimorohë'i jövoromo ëhuro na simano rumo'e aëro jajivanovë'e jeve. Jemëro na bogo ajemijë'ëro ëhu'ëro na öre gö bogojevadeje. Bogo naehu a'i jemëro uvo'ibejarije: Paul mu mae vaejaje hö uvo'ibejarije iae mae jio'ibejo. Röhu jemë bogo ëhioho uvarijeje. E'huro öre gö bogojevadeje. Ehesi bëhoho jemëro uvarujeje: E'i'lo rovere aribövioho apostle masijo masije jioruomö'i nöruare ihoho bogohöjo. Ehi uvarujeje. Iae na bise'e jeve röhu jabesi ihohuro nasi ihoho bogo iosiramiro mo masijoho jioruomë'ëje. ¹² Na jemë'lo hijodevare evare apostle-ehu vaeruomaje ehi jië'e mu masijoho bogo gavarue darugo'e mue gö gö u'urume vaenövodeje jemëro garomo uvo'irarijego: Nörö apostle höjo. ¹³ Naro jemesi öriroho diehi sisë'i ajemijë'ëro jemë uvarujeje: Paul ekaresia ioro'iorohuremu ajemi'i no bogo ajamuijade höjo. Jemë nani ëma uvarujeje: Paul-hu nosi mana bogo baeromo huë vavaeni bogo bojamuinövadoho ëho sisë höjo. Ehi jië'oho nasi sisëho uehorovoromo vuonugore.

¹⁴ Röhu aveho gare. Urimë'i vae niö'i ö'oromo hijodoho iae na röhu maho ö'ië'e. Ö'ë'oho

bogo huë vavaenoho bojëmiromo jemesiroho mu hesi manaho bae'ejo. Ëhesi bëhoho na jemesi maho sisëho bogo uehorovo'irögoro jemë uehorovëve. Jemë nasi aboji harihu'o va'ëne jëvanove. Aboji harihu'ooho bogo vëmu vavu'o jabesi jöënioho maho sisëho gagovoromo bahijëhoruomoli a'i vëmu vavu'ohuro aboji harihu'ohuni gagovoromo bahijëhoruomajeje. ¹⁵ Naehu jemë ajëmi'irodëni nasi mae sisë bojëmi barëromo nasi arijo'arije ëhu'o bojamirovë'oho na mae jeve. Naro jemesi örire dë vövöbajo'e aho'o uehorovëvajeje. Na ëhuni jemëro na bogo börömoho uehorovevarujeje.

¹⁶ Nani jemë uvarujeje: Ja jö mae jövanuëjo. Jasi arijo'ëro nosiroho mu hesi manaho bogo baeromo huë vavaenoho bogo bojamuijane höjo. Iae mae-ëjo röhu ja sareri sareri'e aëro javë'ëro sareramuiromo nosi ijo bajoho ujuohahuane höjo. ¹⁷ Ëhi uvarujoho na jemëro uvö: Paul-ro sarerivoromo hu'o röromo ae gö nugö'öjode höjo huro ö'oromo nosi maho sisëho vajiohuvodaguojöro. ¹⁸ Röhu na Titus sisë maro uavodeje: Corinth amoro va'onëromo Christian ö göho nugö'öjodeje Titus'o gemu mae ö'oröhego. Ëhi ë'odeje. Titus-ro ö'oromo na huro sarerëmiromo jemesi inömoho vajiohëro ujuohëhadeje. Bogo. Jemë'o uehorovore. Hu'o na'o uehore gemuoho mue gemuoho baeromo jireharueje.

¹⁹ Ave noehu jajivarue jöho nani jemëro adahobe va'oromo uvonövo'aruje: O Paul-mëhu jajivare hesi bëhoho jabumëro jabesi ihoho nosi

nunire avohoröhëni ëhuni jöho jajivare höjo. Röhu no bogo jemesi nuniroho riravoromo jajivo'i Keriso-are aëro javuë'ëro God-are nunire riravoromo jöho jajivë'e javue. Nosi ö mueno'e noehu jö jajivëhë'ooho o mu rabe vaejëhë'ooho ë hesi bëhoho bogo nosi ihoho avohorovo'i a'i jemë ajëmego biririvëvoröhego ë'arueje. ²⁰ Na juhuoninege naro ö'oromo gëjööni jemë ëhi mae jëvojöro negajoho gö jëvego o jemëro na gëjööni jemë na sanu'e ae jevojöro nëgajoho gö jevego. Na juhuoninege gëjööni jemë iro muorovo'e vaejego o a jabesi mu mahuni dë vörönëgego o vörö'iraeromo muorovego o jemë sivu sivue uehorovego o jemëro ae göëro gö sivego o ae göëro gö hesi sisëho saginiëri atego o sivue döro bamorovego o jemesi nimarujohemu ëma vaejego. Ëhi jië'e mu sisëho jemëro vaejego gëjööni ëhuni juhuoninege. ²¹ Na juhuoninege röhu maho ö'ego nasi Börömoho God-ro javoje bojemego jemesi nunire baejööni. Ëhesi bëhoho na gëjööni ae aho'obëhe jemesirire mam'i'e mu sisë vaejaroho bogo vuonugë'e jioruomego. Biriri'övoromo öehu jijihanovoromo bövi bise'o ëma vaejaroho bogo vuonugë'e jioruomego. Ëhi garomo huë vavaene böröme baejööni ëhuni juhuoninego'ego jöho jajive ajëmi'irodëro.

13

Corinth rajehu avoho raromoröhego Paul-hu majëhiromo jögoru mëmade jöhoje.

¹ Urimo vae niö'i ö'odoho röhu maho ö'ejo. Ehi jië'oho vae niö'i gemu ö'ë'e jevo'ë'e. God-are surire jöho ehi uvë'eje: Ae rahumëhu ae gö hesi sisë court-re majëhijë'oho ae niö'i o niö'i gemu mu sisë gavarijohuro jöe gemuoho ajamirovoromo huruoho majëhi'iramu hesi jö sisëho jio'a'ajëjo. God-are surire jöho ehi uvë'eje. E'huni jemë bogo avoho raromë'oho naro ö'oromo jemesi jö sisëho majae niö'i gavodoho röhu maho gavëho'iramu jemesi sisëho va'orahore huruohëhë'e jio'ë'e. ² Urimë'i na ö'oromo rueromo röhu maho ö'ode majare evare jögore bojëmiromo uëvodeje: Mu sisë urimo vaejarije ariböviohu'o a ioro'iorohu'o naehu röhu maho rovë'oho bogo vuororëmi'i i'ue bojëmi'ejöjo. Jemë'o hiromo ehi uëvodoho öre ëgo'o hiromo röhu maho ehi gemuoho uëve. ³ Naehu jemë i'u bojëmi'irode hesi bëhoho jemë uvarujeje: E'ego no ga'irarëjo Kerisoro Paul jöe bojamego o bogo bojamego huhu no majahuijajoho. Iae naro Keriso-are darugoho baeromo ö'oromo i'ue bojëmi'iramu ga'a'aruje Kerisohu na jö boje-majoho. Kerisoro bogo ma-u'uhoromo jemesi öriroho muoho vae'i a'i darugo ma'o vaeja-jeje. ⁴ Iae Keriso-are sino u'uhamu korosire anamu guomadeje röhu avevejö'oho hu God-are darugoho baeromo biririvoromo hijajeje. Keriso-are aribövie gemuohuro javuël'ëro no'o ehi u'uhavuajeje. Röhu God-are darugoho baeromo Keriso'o gemu mae raromoromo biririvoromo jemesi örire ajëmilejo.

⁵ Nasi öriroho nadi bijeho ge'i a'i jemesi

arijo'arije garorovoromo gare jemë Keriso uho'u'o mae uehorovëvego o ma-döëremu mae uehorovëvego. Jemë iae garomo uvarujeje: Iesu Keriso Corinth rajo nosi dë vövöbajo'ere hijaje höjo. O na jemë ma-döëremu muoho vaejarujeje. ⁶ Röhu naro uve: Jemëro garomo uvo'a'arujëjo: Paul-më bogo ma-döhemuoho muoho vaejarue höjo. Na nege jemëro ëhi uvo'irarijego. ⁷ Noro God-are örire uavarueje huro ajëmego jemë bogo rireromëvo'iröhego. Èhesi bëhoho bogo ae aho'obëhe uvo'irarijego: Paul-mesi darugoho ruahö'öjê'e hö uvo'irarijego bogo ëhunioho no uavarueje. A'i no uavarue hesi bëhoho jemëro mu maemu vae'irarijego ëhuni God uavarueje. Röhu jemë mu mae vaejamu noehu i'u bojëmi'iröhe darugo bogo röjëhijamu aehu uvë'o'ho: Paul-mesi darugoho bogohö uvë'o'ho iae hesije. ⁸ God-are jö ma aho'iröhoho no bogo eni javuo'i ma-nigemo'iröhoho eni javue. Èhuni jemëhu mu mahemu ejamu gëvë'o'ho no i'u bojëmi'iröhe darugoho bogo röjëhi'ejo. ⁹ Jemëhu Keriso-are darugo baeromo biririvë'o'ho o noehu Keriso-are darugo jemë bogo röjëhiromu i'u bogo bojëmamu a nunire u'uhavuë'o'ho iae nimoroharueje. Jemëro avo'avoho uehorovo'irarijego ëhuni noro God-are örire ua gavarueje. ¹⁰ Èhu'ego na öre ëgo'o hiromu ave jö jajivaje hesi bëhoho na ö'oromo jemë'o hiromu nasi darugoho bogo baeromo vörö'e i'uoho bojëmi'irodëni. Èdarugoho Badaro bojemadeje bogo jemë ijumëvo'i a'i ajëmego avoho biririvoromo mae uehorovobe

va'irarijego.

Paul-hu ijo tugoho'i jejëmijade jöhoje.

¹¹ Nasi ö mueno'e ijo tugoho'i jöho uë'ië'e. Mae raromore. Avo'avoho uehorovoromo nasi jöho ejehore. Uehore gemu baeromo huë mae baerovore. Ëhi ë'ë'oho God huë ma o sanu'e jö bojamuijaje ahuro jemë'o hi'ë'e.

¹² Christian ö mueno'ehu jejamirovaruëhi ëhi jejamirovore.

God-are aribövie aho'obëhe jemesi örire jejëmijö.

¹³⁻¹⁴ Bada Iesu Kerisoro huë baejëvoromo jemë aho'o ajëminövo'i God-ro jemë aho'o uehorovëvonövo'i God-are Aru'aho Mahuro ae aho'o jemë'o gemu mae hi juvo'ë'e. Ahia mino'e.

God-are Jögoru I'oho
The New Testament in the Omie language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Omie long Niugini

copyright © 1991 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ömie (Omie)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 3 Mar 2023 from source files dated 9 Oct 2020

a68769b4-6180-5825-a17e-676d8f6a7efa